

اورنبورغ
وباشقه شهرلرگه
بلا تفریق
سنه لك بهاسی ۶ صوم تین
یارم سنه لگی ۲
اوچ آیلغی ۱
بر آیلغی ۵
چیت مملکتلرگه
سنه لك بهاسی ۶ صوم
یارم سنه لگی ۳ صوم
اورنبورغ ژورنال
« دین و معیشت »
زیلیفون نومر ۲۸۶
بره ملاب ۱۲ تین.

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبیم وصدقات ومساجد ینکر فیها اسم الله
کثیرا ولینصرون الله من یمصره ان الله لقوی عزیز.

زمان تاسیسی ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه

دیگر معیشت

دوامی ۹ نچی سنه

هفته ده بر دفعه یلغه ایلی نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنال در.

بیارلگان یازولری
اوز غارنورگه اداره
اختیارلیدر. باصلهغان
یازولر کیرو قایتارلماز.
مارقه سز خطلر قبول
ایدلمی آدرس آلاشتروغه
۲۱ تین آلنور.
آدریسنی آچق
یازولری اوتنله
دریسسز مقالهلر
درج ایدلماز.

بره ملاب ۱۲ تین

اورنبورغ وباشقه یرده اولان شاکر دلرگه بلا تفریق یلغه ۳ صوم یارطی یلغه ۱ صوم ۵ تین.

«مشایعه»

الشیخ محمد مراد المکی جناب لرینگ «مشایعه حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشیطان» نام رساله سی ننگ
۱ ۲ ۳ نچی جزئلری باصلوب چقدی.
رساله موسی بیگی طرفندن میداننه قویلغان
تاریخ ادیان مسئله سی ورحمت الهیه عمومیتی نظریه
لرینه ردیه اوله املیله تاعلیف ایدلوب هرکم آشکلارلق
صورتده یازلغان. معلوم مسئله لر برلن اعتقادی چوالغان
واو مسئله ده حقیقت نهدن عبارت ایدکنی آشکلاروده
کوگلی تر دده اولان تۇرکی طانیغان کشیلره بورساله فی
بور نسخه اویلرنده توتو لازمدر.
بهالری هر جزئی ۱۵ شیره پوچته ایله ۱۷ شیره.

آراقی حقنده

هلاکت که قارشی. (برنچی آدم)
(خمر حرام بولماس بورون عربلرننگ حالی وصحابه لر پیغمبر
مزن ایسرکلره قیلورغه قوشقان معامله سی، خمر اچوچی ننگ عبادت
وتوبه سی، حلال دیب اچوچی گه مترتب بولغان حکم شرعی،
مساهانلر آراسنده خمر ساتو، آراقی ایلان فایدالنو، آراقی ساتوچی غه
حضرت عمر ننگ ایتمکان سوزی، اچکوچینگ قیامتده غی حالی، حضرت
عثمان ننگ آراقی حقنده سویله گان خطبه سی، اچوچی مسلمان لر ننگ عالی
عایله و خاتونلری، ایسرک ننگ طلاق قچقرووی و آقا تکلیف ایدلگان
شرعی حکملر، خمر اچوچی گه صحابه لر ننگ قز بیرماولری ایسرک ننگ
کفر سوز لرینه شریعت نظری اچوچملرننگ ۱۰ توری بلابلن مبتلا بولولری،
مدنیته لی خلق آراسنده اچوچی لره قیلنغان معامله لر و آنلرننگ شاهدلق
قیله آلاولری وغیرلر...) بهاسی ۷ پوچته ایلن ۹

اینچی مرتبه ا کمال ایتلوب باصلدی

فورست

مسئله

مسائل شتی

توارد اذهان

غرة شعبان

توغری میزان

اهلا وسهلا

مفتی لك حقنده وقت...

فیلیه تون

تورلی خبرلر

خارجی خبرلر

اورنبورغ خبرلری

ت.me/schifeleribiz
u.u8686@gmail.com

I
 قزلباشده موقت امام محمد عطا ابو الفضل اوغلی
 ناصرف طرفندن سواالار:
 ۱ نچی سؤال ۱۴ نچی سنه نك ۱۹ نچی نومبر (دین
 و معیشت) مجله سنده بانقه دن پر اتسینت ایل آفچه آلونك
 جواز یله جواب بیر گانسز هم جو ابكزغه سند ایدوب قنیه
 ایله بغیه اسمی کتابلردن (يجوز للمحتاج الاستقراض بالربح)
 دیگران عبارتی نقل ایتکانسز.

لیکن بز نك فهم قاصر مزغه کوره بو عباره بتون
 کتب فقیهده بیان قیلنغان (کل قرض جر نفعاً نهو ربا)
 فاعده فقیه سنه خلاف بولوب کور ندر. هم قنیه شیکلی
 ضعیف روایتلی کتابلر نك عبارلرن عوامغه آکلانما.
 ساقده بیک چاقغه کیلور دیه سم کیله در. چونکه کون
 بکون قوی روایتلرنی دین قرداش لرمز آرتقه طاشلاب
 ضعیف روایتلر ایله عمل ایتو چبار مز حسابسز کوبایوب
 بارا.

بز کورگان کتابلرده بویله عبارهار کور بنه: و یجب
 الیقتر اولا بالکتاب ثم بالسنة المتواترة ثم المشهورة
 ثم الاحاد ثم الاجماع ای اجماع الصحابة او وان کان
 المناس بالکتاب ترک الیکل فلا یفتی بقول بعضهم
 فی ظاهر الروایت. والقضاء علی خلاف مذهبه ناسبا
 او عامدا لاینفذ والقضاء علی وفاته یجعل الحکم المختلف
 فیه مجمعا علیه فان عرض علی قاض آخر یهضیه الا فیما
 خالی الکتاب او السنة المتواترة او المشهورة او الاجماع

مونه ایندی بو عبارهاره ز درست می؟ ثلله بزر خطا
 آگایه ز می؟

۲ نچی سؤال بر فقیر کشی بر بایدن سوتن صاوبوب
 ایچوب فائده لنور ایچون بر صغر صوری. بسای ایته
 یاری صغرنی بیر ام لیکن شول قش آصر ارسن یاز
 صاوار سن دی. یا که بو طریقه شرط ایته: بر بیل صاوبوب
 سوتی قاطعی قایماغی مابنی ایله فائده لان سوت حقنه
 بیش صوم یا که اون صوم آفچه بیرور سن هم صغرنی
 بیل تولغاچ اوزیمه کیتروب طابشرور سن دی. اوشبو
 معامله شرعا درست بولور می؟

۳ نچی سؤال رمضان شریفده روزه کوینچه اوزی
 کومیلور لک قدر نیر ان صوده چوموب بوزوب یورو
 درست می؟ اوتکان بل شافتنی قارطلمزده روزه کوینچه
 صوده راحتلنوب بوزوب یورگانلری کورندی بویله ده
 بیک حاضر لنوب توره لار. کتب معتبره دن سندلاری ایله
 جواب یاز کور یگز.

۴ نچی سؤال خاتونلر نك مجلسلرده قچقروب فرآن
 او قولری درست می؟

اداره

۱ نچی سؤال نك جوابی: بو سؤالینگه جواب
 بیروندن اول شونی ایتو لازمدر که بز نك کتاب سنه دن
 احکام شرعیه استنباط قیلورانی قوه واستعدادمز
 یوق بزباری فقها کرامنك استنباط قیلغان احکاملرنی

الارنك ناليف فيلمان كتابارندن قاراب آكلاب شول آكلابوزغه بئام جواب بيره-مز. جوابوزغه كتب فقهپه دن سند ايتوب عبارة يازامز. هم بيرگان جوابوزده خالقونك حاضرگي كيدشاقنى ده كوزالدينه توتوب ممكن قدر الارغه جيكللك طرفنى كورسه- نورگه طريشومزنى ده انكار ايتد آلمايهز.

بو مسئلگه بيريلچاك جوابقه كياسهك بوبله ديمز: محترم عطا افندينك كورستكان عبارهارى خطاتوكل هم آكلابوزده درستدر لىكن مقى حقندهغى عباره- سى بزنگ كى ناكلار توكل چن فتوا بيروچى دينى عالمر احكام استنباط فيلوچى مجتهد دفنيلر حقنهدر- قضا حقندهغى عباره سينك ما نحن فيه گه تعلقى بو قدر- چونكه بز قاضى توكل بز حكم فيلمايهز.

۱۹نچى نوميرده بيرگان جوابوز آچق آكلابلاسون ايچون الاشباه والنظائر نك بر آز عباره سنى كوچرونى موافق كوردك. (القاعدة السادسة من الغامسة الحاجة تنزل منزلة الضرورة عامة كانت اوخاصه واهذا جوزت الاجارة على خلاف القياس للحاجة وكذا قلنا لانجوز اجارة بيت بمنافع بيت لاتحاد جنس المنفعة فلا حاجة بخلاف اذا اختلف ومنها ضمان الدرك جوز على خلاف القياس ومن ذلك جواز السلم على خلاف القياس لكونه بيع المعدوم دفعا لحاجة الرفا- ليس ومنها جواز الاستصناع للحاجة ودخول الحمام مع جهالة مكثه فيها وما يستعمل من الماء وشربة السقاء وفى القنية والبغية يجوز للمحتاج الاستقراض بالربح انتهى) الاشباه والنظائر صحيفه ۱۱۵.

مونه بو عباره گه كوره فقهاء عظام خالقنك اجتماعى حاللرن ملاحظهغه آلوب الارغه نى قدر جيكللك فياورغه طرشقانلار. مثلا معدومنى بيع باطل ابدى. اجارهده ايسه معدومنى بيع بوله شولاي بولغاچ اجاره اصلا درست بولماسقه تيوشلى ابدى حالبوكه فقهاء

عظام حضراتنى خلاق قياس اولارق اجارنى درست ديمشلر.

شولاي اوق قياسقه قاراغانده بيع سليم درست بولماسقه تيوشلى ابدى. چونكه آندهده معدومنى بيع بوله حالبوكه فقهاء عظام بيرلينرنك حالن اعتبارگه آلوب خلاف قياس اولارق بيع سلمنى درست ديمشلر. مونه بو مسئلهدده فقهاء عظام فقرالارنك حاجتلرن اويلا ب فائده بيروب فرض الوفى درست كورگانلر. بزقنيه وبغية اسملى كتابلرنك اوزارندن بالذات عبارة كوچر مادك بلكه آلارنك عباره سنى كوچرگان بيوك فقها مزدن البحر الرائق صاحبى ابن نجيم حضرتلرنك الاشباه والنظائر اسملى كتابندهغى عباره سنى كوچر دك ابن نجيم حضرتلرى تبنى غايت منقى وعالم كشى طرفندن ايك معتبر كتابده كوچر- لىكن بر عباره نى دين و معيشت كوچر سه آكا عجبله- نورگه ياراماسه كرك.

۲نچى سؤالنك جوابى: بو معامله شرعا درست توكلدر. (وعلى هذا لو دفع بقرة الى رجل بالعلقى على ان العادى بينها نصفان فهو اما لىكها ولدرجل مثل علقى علقها واجر مثل فيما قام عليها) جامع الفصواين يعنى براو صغرىنى بر كشيگه آزيغى سيندن بواور سوتى قاطيغى اورتاق بواور ديب بيرسه سوتى قاطقى وهر نرسه سى صغر خواجه سينه بولا صغرىنى آلوب آشاتقان كشيگه آزق حقن تولو هم اول كشيبنك اوزينه صغرىنى قاراغان حقن تولو صغر خواجه سينه واجب بوله ديمكدر. شولاي بولغاچ صغر بيروچى باينك شرطلرى فاسد بولغان بوله درده درست بو- اميدر

۳نچى سؤالنك جوابى: كتب فقهپه صوغه چومو ايله ايچكه صو كرماسه بوزولمى ديمشلر. (ولو خاض الماء فدخل الماء اذنه لا يفسد صومه) قاضىخان بهامش

الهنديہ ج ١ صحيفه ٢٠٩ يعنى بر او صوغه چر مسوده
قلاغنه صو كرسه روزهسى بو زولمى ديمكدر. اما
بوسوز بر ضروره ايجون صوغه چومغان صورتده
بولورغه تيوشلى يوقسه روزغه توز مسزلك فيلوب
صوغه چومو توكل آغزغه صو آلوب چايقاو يا كه
باشقه صو صالو يا كه كيومنى صوغه چلاتوب كييونى
امام اعظم حضرتلرى مكروه ديمشدر.

(وعن ابيحنيفه رحمه الله تعالى انه يكره ان يامخ
الماء بفيه ثم يمجء او يصب الماء على رأسه او يبيل
الثوب ويتلفى به لان فيه اظهار الضجر في العبادة)
قاضيجان ج ١ صحيفه ٢٠٥ بهامش الهنديه . يعنى امام
اعظم دن روايتده روزه كشينك آوزينه صو آلوب
چايقارى يا كه باشنه صو قوبوى يا كه بر كيومنى چلا-
توب شوگا تورونوى مكروهدر. چونكه بو اشار
عبادة كه توز مسزلكنى كورستو بوله ديمكدر.

٤ نچى سؤالنك جوابى : خانونارنك طاوشلرى
عورة در. فقط ايرلر ايشتماي تورغان مجلسده اوز
آرا قرآن اوقولربنى درست توكل ديب ايتورگه
قولمزده دليل يوقدر. خانون قز برسى آخرله
چقروب سوبلاشوب اوترولرى درست بولغاچ خانون
قز اوز آرالارنده قرآن اوقوده باس بولماسه
كرك.

II

بدرى محدودى طرفندن سؤاللىر :

١ نچى سؤال بر او يستو نمازينه صوغمه قالوب
باراده جماعت نمازينه يتشمى . شول كشى توتاده
بالغزى اوقى باشلى . شونديوق صوغه قالغان بر او
دخى كبلده بو كشيگه اقتدا فيل . لكن بو كشى
قرآنى خفيه اوقوب سورة فاتحهنى تمام ايتكان بوله
ايندى نيگى كشى كيلوب اقتدا فيلغاچ امام بولغان
كشى سورهنى چقروب اوقورغه تيوشليمى ؟ يوقسه
خفيه اوقيسهده ياريمى ؟

٢ نچى سؤال نيمم بران نماز اوقى تورغان
كشيگه طهارتلى كشيملر اقتدا فيلوب اوقولرى چائزيمى ؟
٣ نچى سؤال امام قيامده چاغنده اقتدا فيلغان
كشى سبجانك اوقورغه تيوشليمى يوقسه اوقماسه ده
ياريمى ؟

٤ نچى سؤال بر قريه نك جههيت خيريه اعضا
لرى جههيت خيريه گه عشر جيناو ايجون آرالارندن
براونى عاشر ايتوب تعيبن ايتسهلر شول كشى شرعا
عاشر بولورمى ؟ شوگا عشر بيرگان كشيملر نك عشر
لرى شونك ايله سافط اولورمى ؟

اداره

١ سؤالنك جوابى : امام بولغان كشى اولاقايتاروب
سوره فاتحهنى چقروب اوقورغه هـم چقروب شوگا
سوره قوشارغه تيوشليمدر . (رجل يصلى وحده فجاه
رجل واقدى به بعدما قرأ الفاتحه او بعضها يقرأ الفاتحه
ثانيا ويجهر) هنديه ج ١ صحيفه ٧٢ يعنى بر او بالغزى
غنه نماز اوقورغه باشلاسهده ايكنچى بر او كيلوب اول
فاتحه سورسن لوقغاندنصوك آكا اقتدا فيلسه امام
بولغان كشى فاتحه سورسن ايكنچى مرتبه قايتاروب
چقروب اوقور ديمكدر.

٢ سؤالنك جوابى : نيمم بران نماز اوقى تورغان
كشيگه طهارتلى كشيملر نك اقتداس درستدر اگرده
طهارتلى كشيملر ياننده صولرى بولماسه . اگرده صولرى
بولسه آكا اقتدالارى تيوشلى توكلدر . (ويجوز ان
يوم المتيمم المتوضئين عند ابيحنيفه و ابي يوسف رجهها
الله تعالى هكدا فى الهداية وذكر شيخ الاسلام هذا الخلاف
فيما اذا لم يكن مع المتوضئين ماء فسان كان معهم ماء
فانه لا يوم المتوضئين هكدا فى النهايه) هنديه ج ١
صحيفه ٨٢ .

يعنى امام ابو يوسف فاشارند، نيمهلى كشينك

مسائل نشتي

توياش نك ۳۰ نچي ابيونده يازغان روزغه نعره -
 بض كبي بر صالحون مقاله سنده سولاي نورغاچ بربله
 دى: مادام كه اجماع مسلمانين بزنك ديار شيكالى ديار
 لرده روز نك وقتندن كيچكدر و طوغروسنك برقرار
 چقارغانى يوق ديمش. بو مقالى ايله روزنى قصه كون
 گا كيچكدر و اجماع قيلورغه ممكن ايدكن ائغارتق
 بلكه شول يولدهغى فرق ضاللىرى قزدرمق كبي
 سوز ايدكى بلنوب تورمدر لىكن بونكا اهل شريعت
 و مسلمان لر هيچ راضى اولمق نوگلدنر. هم بو
 اوزون كونلردهگى روزنى قسقه كونلرگه آلماشد.
 ررغه اجتهاد قيلغان مجتهدلر و اجماع لر هيچ برى
 اجماع مسلمانين اولميه چق در. بلكه اجماع مرتدين
 اولمق قنده هيچ شبهه يوقدر. زيرا بو اجماع خلاف
 سنه و خلاف اجماع امت اولدغندن بو اجماعغه اجماع
 مسلمانين ديولماز. بلكه اجماع مرتدين ديولور.
 چونكه بو اجماع قرآنغه انكار ايتوب اجماع قيلنه
 چقدر بر ايسه ايك يوقارى درجه دهگى كفر لىكدر.
 چونكه بو اجماعغه مسلمان ارغه قاتوشرغه هم سوز
 سولار گاده جائز توگلدنر.

نى عجب شهر خلقى تيك باتقان كوى لرينه روزه
 غه آورسنه لر بوزيم قريه خلقى الحمد لله هيچ بر
 آورسنماي روزه توتلر برسوز ديماي ار اولمزد
 هم تيره ياغمزده سكسان هم طوقسان ياشلى كشى ار
 بار آنلرده روزه توتلر ار رخصت ايچ افطار
 قيلسانكز اولمازمى؟ ديساك هيچ راضى دگل ار.
 روزه طوتو نفس نى جينگاچ توتارغه بيك نق نيت
 قيلغاچ بيك آغر برترسه تو گل آنداي شيطاني سوزگا
 اويوب بولماز ايندى ديلر. اوچنچى سنه لرده شيطان

طهارتلى كشييار كه امام بولوى درستدر. شيخ الاسلام
 نك ايتوارينه كوره بو مسئله ده خلاف طهارتلى كشييار
 ياننده صو بولمغان تقديرده در ا گرده آلار نك ياندر نك
 صو بولسه تيمملى كشى آلارغه امام بولماس ديمكدر.
 ۳ نچى سو آللك جوابى: ا كرده امام نك او قغان نمازى
 قچقروب او قيله نورغان نماز بولسه هم امام قچقروب
 او قوب تورغانده اقتدا قيلسه اول كشى سبحانك او قاسقه
 تيوشليدر. ا گر امام نك نمازى ياشرين او قيله نورغان
 نماز بولسه اول وقت سبحانك نى او قورغه تيوشلى
 (ان كان الامام يجهر بالقراءة لا يائتى بالثناء ولو كان
 يسر بالقراءة يائتى بالثناء) خانبه بهامش الهنديه ج ۱
 صحيفه ۸۸ يعنى امام قچقروب او قوب تورغانده اقتدا
 قيلسه سبحانك نى او قاس اگر ياشرين او قيسه سبحانك نى
 او قور ديمكدر.

۴ نچى سو آللك جوابى: جمعيت خيريه اعضا لرينك
 عاشر ديب تعيين قيلغان كشييارى شرعا عاشر بولميدر.
 زيرا شرعا عاشر بولورغه توباننده كيچه بولورغه
 كرك. (وهومن نصبه الامام على الطريق لياخذ الصدقات
 ويأمن التجار به من اللصوص) هنديه ج ۱ صحيفه ۱۸۳
 يعنى عاشر شول: آنى امام پادشاه يول اوستونه قوبار
 صدقه لر جيناو ايچون هم آنك سببلى سودا گر لر
 او غريلر دن امين (فور قوسز) بولور لر ديمكدر.
 ايندى جمعيت خيريه اعضا لرى تعيين قيلغان كشييار
 بو تعريف صادق توگلدنر. چونكه پادشاه قوبغان كشى
 ديب بولمى بر ايكنچى آنك سببلى سودا گر لر او غريلر دن
 فور قوسز بولور لر ديمده بولمى. چونكه جمعيت خيريه
 تعيين قيلغان كشييار او غريلرغه تلامبر ايتار لك قوتى
 يوقدر.

بيك اوستالىق برلن فلان ملا و فلان آغالر روزه
دوتوب يانغان ايمش بعضى لر چيرلاب قار بازده يانا
ايمش ديه سوزلادى لر. و بوملار بنگا قريپ يكر مى
چاقريم تيره لر نده گنه اولدغندن اوچراب اولر نندن
صور ادم. معلوم ملالار بو سوز لر جه - لهسى افترا
ويالغان لر هيچ بر اويله اولماق هم روزه غه آغر -
سنور بر حالده اولماق الحمد لله ديدى لر. شونك
كىر يالغان خبر لر ني روزه توتتسى كيلمگان غزيتنه
چى لر ده بازوب طار انديلر.

دين بولنده اعتبار غزيتنه لره دگل بلكه قرآن
وستنه رسول الله واجماع امت ايله شريعت توزوگان
اقوال فقهاء غه در. غفلت اولنمايه راي فكر يكر منجى عصر
تاريخ حق لفن كوستارر ديه رك اقول مجهول و حكايه
لره اباروب تموغ غه باروب كروب كيتنما سن نعوذ
بالله من النار ثم نعوذ بالله من اقول الاشرار الدين
هم لا يلتفتون اقول الفقهاء الا برار اولئك هم الفجار.
دخى طور مش بويله ديدر: اوفاده معلمه لر ضياء
مسجدنه جمعه او قور غه كلدى لر دى، بوده زمان فساد
اولماسه آن حضرت نبينا صلى الله عليه وسلم زمانى
كبي خيرلى زمان اولسه، غزيمه اولمسه ده رخصت
ايدلور ايدى ليكن بو زمان فساد زمانى يعنى بو
زمان اهاليسى بيك فاسد و بمان و نفس و هوا و حب
دنيا و شهوات نفس ايله مبتلى اولدقلى معلوم اولد.
غندن غزيمه طرفن استعسان كوروب مسجدگا
بارماولارى واجب ايدى بزيم مذاهب اربعه ده حرام
اولغان اختلاط اجنبيه و رقص يعنى بيومك و تغنى ايله
فاسقه لر نك جرلامقى و بونى خاتون قز ازلرى گنه
قيلساده حرام ايدكى معلوم بولو اوستونه ايرلر ايله
بر گا فانش قيلمولارى بطريق اولى حرام اولغاچ بونى
چر كانماي هيچ مسلمان لر دن طار تنماي قيلمغان شهادتى
مردود اولان فاسق لر نك فتوى سى ابليس عليه اللعنه

ايله بر باقلى اولوب فوتور تهق اوى شريعت نظر نده
مفتى ماچن فتوا سى هم حرام اولغان بر فتوى دره
وبوند اين كيه سهار فتوى سى كيرك آى خصوصنده
كيرك بر مسئله ديه به خصوصنده متروك وغير
مقبول دره. بلكه قرآن شريف آلاز نك خبر لر ين دن
تبيين ايله امر ايددر. (واذا جاءكم فاسق بنبأ
فتبينوا) ديه بيوردره در فانك قالد يكه شهادة تو غر و سنده
ودينى امر ده آلاز نك فتوى لرى مقبول اولسون زير اشهادة
باينده قرآن ده عدالتنى شرط ايددر فسقاق عدالتنى
مسقطدر. بو فاسق معلم لر نك سوزى ايله عامل اولوب
تموغ غه كر گاج علامه بز گه دار دنيا ده نيك ايتما دكز ديو
لماسون بلا گانه چه شريعتن آنگلا دم چه سزاره بيان
ايدم خطاسى اولور سه دين معيشت مجله سمين قار او
چى نيچه نك علما و مشايخ لر دن خطاه تنبيه ايدولر ين
واجب صاناد قمدن اميد ايدم. اگر سوزم راست اولسه
تقويه قيلمق لر ين (تعاونوا على البر والتقوى) آيه
كر يمه سنه مويون صونغان مسلمانلر دن تعاون و تناصر
لر ين جلب ايتما كچى بولام. ايشنه بزيم مسلمانلر
اجنبى دين ده اولغان لر بالقوب قينسراب سولاي تور
غان يعنى بن كليسه يه اوج يل اولدى بار مايمن آنده غى
يكت فز لر شاپار و نندن جوداب بتدم اولسگونچه بار
ماسقه بوايم ديگان كبي سوزلارن آنلرده ايشده
تورغانلر در. ليكن تبعيت نفس حب دنيا بونلارى
اوبالمدن منع ايددر (حب الدنيا رأس كل خطيئة)
حديث شريفى فسقه اتق ايلان كوب معنالر ني جامعدر.
بونلرده دنيايى جلب قيلور اوجون كروب خطا غه
توشديلر حرام تياتر، حرام ادبيات كچه سى، حرام
قرآنخانه لر آچوب خاتون قزارى ايرلر ايله فانتشور
غه اوند اديلر. پيغمبر مز بيورغان تل زناسى كوز
زناسى كپيلر دن صافلانما ديلر، شريعتنى طاشلا ديلر،
دنيا كيل ديو آر چرمش وغيره، نهس فرانسوز كبي

اره ايار ديلر. آگاه اولسون ارکه مونداین حرام اشبار گيرمان لره کياوشساده مسلمانلره کيلوشماز بلکه بوتون دنيا يوزی فتنه و هلاکته اوغرامهغه سبب اولور. اوزار يذکده آچهسی قايدن کيلسه شونک کيتار، يوقار يده حرام تياتر، حرام ادبيات کيچهسی، حرام قرآنخانه ديدم. جههيتارنگ حلال اولغانیده اولور حد شرعی دن تجاوزده قبلنماسه. فقط بر جههيت گه سبب اولور دای اسلام شرابعنه موافق روشده اولسه بر طامچی فان بتون قویونی بوزغان کبی شریعت قوشماغان برشی بتون جههيتنی بوزادر.

حب دنيا هر خطانک باشلغی ديگان سوزدن کسب نك حراملغی آکلاشله اسون. زیرا کسب اور نونچه فرضده مستعبدده مباحده مکروهده حرامده اولور، مکروه حرام کسبلره مفضی اولغان کسبلر حب دنيا اولوب وهم فقط الله رضاسن استامای دنيا قووغنه اولسه بونلر حب دنيا اولاقچ ایگون ایکسه عشر ویرماسه زکات فرض اولوب زکات ویرماسه نماز وقتی يتوب نماز او قوماسه دنيا دنيا ديوب روزه توتماسه دنيا کيله ديوب حلال حرامنی آیرماسه کیرهک اوغربلندن کیرهک آرافيدن کیرهک صوره صاتودن کیرهک زنادن کیرهک زناغه داعی سببچی اولغان احتلاطدن کيلسون تولکی دنيا کيلسون ديسه بو حب دنيا اولوب ديننه و آخر تنه ضرر ابد چکدر. مزرعه آخره اولان دنيا اولمايه چقدر مزرعه آخره اوچون اولغان دنيا حلال دن جيناب جهله احکام شریعتی دو توب اور نونچه استا. لهش دنيا درکه بودنيا مهدوح در. ايمدی بر کيهسه حرام دن آشاديهی آنک لسانی قلمی شول حرام بولده يوری کوب آشاسه حرامنی کوب سولای کوب یازادر. حلال دن آشاغان کيهسه هم اويله در. حرامنی سويلا مای حرامنی یازمايدر، کشينک حرام شولار سويلا وی بازوی حرام آشامق لغنه دليلدر نتاکه حجة الاسلام

حضرتاری بدایة الهدایه سنده ذکر ايدر والقلم احد اللسانين اولدغندن فقط امام عزالی سوزينه شرح کبی اولدغندن اوزيم العاق فيلدم. اللهم ارزقنی طيبا واستعملنی صالحا برحمتك يا ارحم الراحمين.
عالم جان الخالدي،

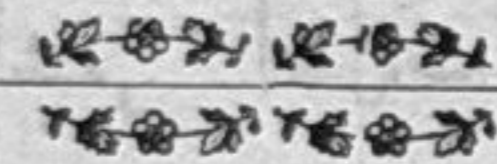
توارد اذهان

ایام سابقه لرده قران داملا عبدالعلام حضرت نيك یورطنده بر مناظره من اثناسنده زبده الاثار نام ترکی تفسیر نك آیات قرانیه نيك معانی اصطلاحیه اربنی در زیر پرده قالدرب فقط لغت ایل گنه ترجمه سی تفسیر قران توگل بلکه کلام رب العالمین فی مرتبه سندن عزل قیلوب آعادناس کلامی مثابه سنه تنزیل وعین تعقیب دیگان سوزیمه مذکور مرحوم حضرت عوام ناس ایچون بر قاراغه بر معناده یارار دیدی. بن دیدم: معانی قران فی فهم ایله مامور بولماغان عوام ایچون قراننی تعقیب ایتیمک و مراد بولغان معنارینی پرده آستنده قالدربق قرانغه خیانت بولادر. اشارات آیات قرانیه واحادیث نبویه معانی قرانیه لرنی فهم وادراک اصحاب اقتباس و اخص الخواص لرنک وظیفه سی دیب بیلدره در (القران ذلول ذو وجوه فاعملوا علی احسن وجوه) بو حدیث شریف دخیده تعاهد بالقران حدیثلری آیات تدبیر و آیات تذکرار و توضیح نك آیات وارده علی وفق القواعد العقلیه والقواعد الشرعیه لرنک کلسی معانی اصطلاحیه گه حملنی اقتضا لری اثبات المدعی مع الشاهد بولغانی ایچون دیگان سوزار یده عوام توگل مطلق خواص یعنی مطلق ائمه

ذک ۱۸ نچی عددنده ملاصادق العثماني نك تفسیر قران
حقنده قراننی تفسیر ایکی توری برسی آخرینه قدر
بر لفظ غه بر معنی ایکنچسی کدا و کذا شویله او قوغانه
ملت که خدمتکه حاضر بولولارنده اصلا و قطعاً شبهه
یوق دیگان جزافات لرینه جواب کافی اولدیغی کبی
شولوق دفترده هیئت اداره نك سوانحاری اجوبه
رباییه لا یتردد فی قبولها من هو مجبول بصحة المیزان
وسلامه الاذهان در. فله سبحانه دره، بو تواردا ذه بان
مقاله سیننی تحریررگه باعث نك برسی یا تاغنه بر ایکی
تفسیردن مارقیه لر نك برسی صوم موسی فی ترجیح که
بارب، برسی لهم فرس قطعاً حرام کذا فی الاتقان
دیو جاهلانہ جسار تلی ریدر. باعث ثانی بو واقعده دن آز-
غده مقدم ۱۹ نچی اییونده قران قزل مدرسده او قوغان
حاجی نارخانده امام ایکان بو فقیررگه قاراب "تقصیر
مفتی رگه صاحب استنباط قران نك معناسیننی بلوچی
مجتهد آدم فی تعیین قبلا کورگز" دیو جهرا تکرار
نطق لرینه هیچ کده جواب بیرمدی قران امام لاری
وباشقه اطراف امان لریده بار ایدی امام محل نك تشر-
یفینی انتظارده ایدک مجتهد صاعب استنباط نك کم
ایکانندن ادر اکم بولسده تجاهل رگه صالندم. الای
قرانغه بر قاراغه بر معنا بیرو ایلر گنه هیچ کده صاحب
استنباط بولا آلیدر. اول طریقه بر لفظ غه بر معنا
بیروب قران دن درس ایتمک عین سد باب استنباط
بولوب حقایق الاشیا ثابتده العالم حادثده وله صفاتده
کذا و کذا لرده قرانده یوق بولوب فالاده اول سز نك
منوی بولغان آدم مفتی بولسه احکام اصلیه احکام
فرعیه لر نك اکثری بدعت دیب دین اسلامنی صاف
قیلوب قویسه قایا بارر مز؟ دیب ایتمه کچی ایدم. لکن
صبر ایتدم باری سز درویش صبرده تصبرده بولا کورگز
دیب تور ادر ایدم امام محل مجلسکه حاضر بولدی
آنی کوروایلر تگی ملا بز رگه قاراب مونه مفتی بولور

محراب لر نیده تکلیف بفهم آیات القران تحندن
چقار ادر. فصلناه فی مختصر المیزان فی ابطال الپیر او اط
الموسومة بالاتقان. انصافی کبرک تقصیر. بو فقیر
بخاری شریفده حضرت داملا سیدجان و حضرت
اختیار خسان و حضرت ایشان رئیس لر حضورنده
هدایه و حکمة العین و ملاجلال دن وجوه خمسده و بهت
نظرارنی او قوغاچ مشکوه نك اولندن ایکی حدیث،
تفسیر قاضی دن سوره ناس ایلر ختم درس اولدی.
استاذ لر مز هر قایوسی عصرنده کانوا کر اما برره
ایدی. شرکامز آراسنده بخاری الاصل لر دن خوقانندی
لر دن هده نوغایلر دن خیلی خوش ذهن لرده کوب
ایدی. سز لرده بلکه تفسیر قاضی دن سوره ناس ایلر
ختم درس قلغان سز در. قطار کزده صلحاده و خوش
ذهن لریده بولغاندر. نیچون سز لر گده بز لر گده
تماما تفسیر حدیث او فوتما دیلر ایکان؟ بو درسده
شربکهز ملا امام العصارنی حضرت استاذ ایشان که
کوب تشویش بیره بیره اخیر الامر ایشان آنشین
بولوب بارمزی درس خانه دن قوب چقاردی قوغانده
من خودم آدم کنده بودم بشماها ملاجلال را آرزان
کرده از روح ملاجلال عاق شدم دیگان سوزلری
قبیلی تفسیر او فوتما اولرنده بر آز حکمت لر بر آز
اسرار خفیه لر یوقمیکان دیگاچ کمال بسط انبساط ایلر
داملا مرحوم بیر قولکنی آفرین نزاعمنی قویدم.
واقعا عوام ایچون دیب قرانغه بر قاراغه بر معنا
ایلر گنه کفایه لنو قراننی تحقیر ایکانی آچق دیدی.
شهر مزده فلان ملا مسجدده قران دن درس بیروب
ماتاشا ایکان اجتهاد دعواسی قبلا ایکان برکت نایماس
استاذ لر طریقتدن فراق یاخشی بولماس دیدی. مونه
داملا عبدالعلام حضرت مرحوم نك انصافی و لفته مجرد
ایلن تفسیر عوام ایچون باری دیگان سوزندن
رجوعسی. بوابسکی مقاله اجمالیه ۹ نچی یاغی دفتر-

غه شوشى كشى لابق ديب منوى گه اشاره قىلدى. مونه بو ايكنى باعث تحرير هيئت اداره خصوصاً فيض خان مخدوم نك داملا صادق العثماني نك او هاماتار ينى ابطالغه بولغان سوانع ربانيه لر يلك صدقنه ايكنسى ده شاهد عدلدر. ايشان مخدوم نك سافدر نك اول اتكده اهتمام ايتماولرى نتيجه اعتبار يله خوفلى ايگانچه گندن ديمكى صواب و حقى بولغان سوزدر. بو مقاله دن مقصوده سلفلر مزك قران دن بر لفظغه بر معنا بير ويكنه درس ايتماولار يلك حكمتلر ينى ايشان مخدوم نك استخراجى عين الهام ربانى ايكانينى بيان ايدى. والسلام على الهدى والتزم متابعة المصطفى صلى الله تعالى عليه وآله وسلم. ابوالنقيب التونتارى.

غره شعبان حقنده تنقيد

دين و معيشت هيئت اداره سینه . ۱۶ نچسى دين معيشت ده پاز لغان: (غره شعباننى شنبه كون كيچ يکشنبه گه قارشى كورگان آدملر نك ايكسندن زوباجى نك ابراهيم حضرت جنابلارى اوز يلك شرعى شهادت آلوب قبول ايتدىكى محمد ولى حضرت گه مكتوب هم آخوند سليمان حضرت واسطه سويل نقل ايتدىكى اورنبورغ اماملارى قبول ايدوب دوشنبه تر اويچ اوقوب سه شنبه كون فرضدن روزه بولدى) اوشبو خبرنى قبول ايتوب سه شنبه فرضدن صائم بولماقلى قايىسى روايه گه مبنى ايكان؟ ثبوت رمضانغه بو خبر كفايه بولور ميكان چونكه مخبر ملا ابراهيم نك خبرى ايكنى طريق برله بولاسه ده خبر واحد شعبان هلال فطر كى اولان توقز آى جمل سندن ايدى. آنك يکشنبه اولماقنه خبر واحد كفايه قيلماسه كيرك ايدى (وهلال الاضحى وبقية الاشهر

النسبة كافر على المذهب) در الامختار (قوله كافر) فلا بد من رجلين اورجل و امراتين فى الغيم و من جمع عظيم فى الصحو حلى) طحطاوى. مصاحبت بولسه دين معيشت گه درج قىلاسز شول عرض برله ارسال قىلدى. امام شاه احمد ملا محمدى اوغلى.

اداره

محترم حضرت نك امور دينيه ده صلاحته تشكر ايدى. مز. هر بر مجله امامى دين باشلى بولغان ذاتلر دن كوتولگان نرسه ده شوالدر. محترم حضرت نك اعتراضى بك اور ننده كور نسه ده (دين معيشت) نك ظاهر عباره سنه قار ابقنه در. يوقسه آنك عبار سنده گى (قبول ايتدىكى) جمل سنى (قبول ايتوب حكم ايتدىكى) ديب مطالعه قىلنسه هم (نقل ايتدىكى) جمل سنى (شول حكمنى نقل ايتدىكى) ديب مطالعه قىلنسه محترم حضرت نك اعتراضى كيلوب يتيميدر. واقعا ده اورنبورغ اماملارى ابراهيم حضرت نك بموجب شهادت شاهدين شعبان باشنى يکشنبه ديب حكم ايتوينى مكنوب هم سليمان آخوند واسطه سويل محمد ولى حضرت كنه نقل ايدوب ده استنادا رمضان باشنى سه شنبه ديب حكم ايتمشدر. بناء عليه محترم حضرت نك (شعبان هلال فطر كى اولان توقز آى جمل سندن ايدى. آنك يکشنبه اولماقنه خبر واحد كفايه قيلماسه كيرك ايدى) ديگان سوزى بك توغرى و موافق شرع بر سوز اولديغىل بر ابر اورنبورغ اماملر ينه وارد بولميدر. آلا رغه روايه بولور غه تنوير الابصار نك كتاب القضا سنده (واذا رفع اليه حكم قاض آخر نغنه) عبار سنى كافي بولسه كيرك. ايدى الار خبر واحد كه استناد قيلمغان بلكه حكم فاضله استناد قيلمغان بولور.

توغرى ميزان

هر نرسه نك بر اولچهوى بولا بو معلوم، مينم يازا-
چاق اولچهوم كشي اولچهويدر. كشي نك بدني نك آغر-
لغى جيكل لكينك اولچهوى توكل بلكه فكر يذك اولچهويدر.
بو ميزان ايسه حاضر گي زمان نك تانار مطبوعاتى در.
مطبوعات آراستدهده بو خصوصه بيگراك امتياز-
ايسى (وقت) غز تهيدير.

نفس نك تيلگانى ونفسكه جيكل بولغان نرسه
شربعت ميزانينه صالحون قاراغانده ني قدر دون
نيقدر بلچراق بولسهده؛ بز نك تانار مطبوعاتى آنى
مدح لو توغرىستده حدندن ده آشروب بيهره. مثلا
تيانر كانسيرت كبي نرسه لر نيقدر حرام بولسهلرده
ياخود ايك نهائيتي كراهيه نجر بيهه درجهستده بولسهده
تانار مطبوعاتى آلارنى تيوشلى بر اش ايدوب
كورستيديلر. وحالا كورستمكدهلردر. شولا يوق روزه
امر الهى بولوب آنك رقتى قران وحديث وافعال
رسول واصحاب وتابعين واجماع مسلمين ايله تعين
قيلنغان بولسهده اسسى وقتده كيلگان روزهنى
نشقه كوچرو مسئلستنى الله دن قورقمى بيخهبردن
اوبالمنى ديانتلى ديدن اشار يذك ناراضياقلرن اعتبارغه
آلر مطبوعات ميداننده دوو كيلديلر.

شولا يوق خاتون و قزلر نك حجاب آستنده يورو-
لرى قران وحديث ايله ثابت اولوب مك اوچبور
بو قدر سنه لر عهوما مسلمان آنالغان خلق طرفدن
بالعين والراس قبول ايديلوب شول قدر مدت
مسلمان خاتون و قزلرى حجاب آستنده يورسهلرده
اولده مطبوعات ميدانينه چغوب قرانغه حد يئسكه
اجماع فعلى كه فارشو كيلوب حجاب كرك توكل ملك
طرفنى ترجيع ايدوب اهلينى عهوما شول بولغه
صالديلر.

شولار كبي مثاللرنى يازا كيتسهك بر نيچه جلد
كتاب تشكيل ايديلور ايدى. شونك ايچون شول قدر
ايله كفايه لندم. شولا يوق كشي نك بخشى لغى يمانلى
مسئلستدهده شولوق مطبوعات بيك توغرى ميزاندر.
كمكه نفس كه موافق شربعت كه خلاف بر اشنى آغه
سوروب مطبوعاتكه بر مقاله يازسه ياخود خلاف
شرع و مطلوب نفس بولغان بر بدعتنى احداث ايتسه
مطبوعاتمز اول كشيمنى مدح ايله يدى قات كوكنده
يوقارى چغروب بيدارلر.

كمكه نفسكه خلاف وحاضر گي تور مشقه بر آز آغر
بر اشنى شربعت كه موافق ياخود شربعت نقطه سندن
قاراغانده بيك مهم بر اشنى ميدانغه صالحون اهلينى
شول اشنى اشلر كه تشويق و ترغيب ايتوب بر مقاله
يازسه ياخود شول اشنى اشلب خلقغه اورنك بو-
لورغه نلسه مطبوعاتمز اول كشيمنى هيج مهلت
بهر ماينچه اسفل سافلين كه بيدارلر.

كشيمنى بلميم مين اوزم مطبوعاتمز نك شوشى
اشار يبه قارىمنده انى بر توغرى ميزان ايتوب شوئا
قاراب حكم ايتمن. مطبوعات كمنى فوق العاده
كوتاروب آكثا ثلله نينداين اعراض ذاتيه لار اثبات
قيلوب يازسه اول كشيمن صول قولمنى سلتهب
قاچامن مطبوعات كمنى فوق العاده توشروب يازسه
اول كشيمنك ابكى قوان اوبوب اول كشي گه كمال
اخلاصنى باغليمن.

حتى مطبوعاتنك بوميزانلقنى اولوچيلر حقنددهده
آغه آلان. مطبوعات كمنى تراورلار اچينه آوب
صورة و رسملرنى توشروب آنك اويچ تين لك ترجمه
حالى ثلله نيچه ستونلر توتروب ثلله نيچه نومير-
لرغه اوزا ايتسهلر، بيله من كه اول كشي ده كوب بر كه
بو قدر. شونك ايچون اول كشيگه "الله تعالى سايماتنى
حسنانقه تبديل ايتسون" ديب دعا قيلمن.

مطبوعات کمڼک وفاتنی اهمیتسز چه تلقی ایتوب
 یازسه یا که آنک ترجهه حالده بر آز نیوشسز
 اشارنی کورسه توب یازسه بیل من که اول کشی
 صالحیندر. شونک ایچونده اول کشیگه دعاایاغانه
 الله تعالی آنک فبرین نورلی ایندرسون جنت ده گی
 درجه سنی کورته رسون دیمن.

مونه شوشی اعتقادیه بنا مین اوز حقیقه ده
 الله تعالی دن یارب مینم وفات خبرم ایل ترجهه
 حالمنی مطبوعات صحیفه لرینه کورته کورتسا کده الار
 مدح اینه تورغان کشیلر جمله سندن فیلمه دیب بیش
 وقت نماز سوکنده دعا فیله من، فقط بو مطبوعات
 سوزندن (دین و معیشت) و مسالکداشلی مستثنی در.
 معیشتچی

اداره

معیشتچی افندیڭ فکری حاضرگی زمانده قزل
 لرنک قانون قایناتقان و مطبوعاتده کوب اورون
 آلمان مفتی لک مسئله سنده انشاء الله شولایوق در.
 یعنی اهل دیانت اوچون عزته لرده سوکلگان محترم
 صفا آخوندک مفتی بولوی زور شادلق و سوبنیچ
 بولورغه نیوشلی در.

اهلا وسهلا

۲۹چی مجله که یاز لغان «بولاق مفتی کم بولورغه
 نیوشلی» عنوانلو مقاله نڭ تاثیری بولغانه یوفه و
 یایسه روزه اوز بران نلانگان تلاک لار فرشته لرنک
 آمین دیگان طاوشینه اوچراغانه آنسن بله کم
 حالده محترم صفا آخوند بایزیدی نڭ «مفتی» تعریفین

ایدلوی کوروب اهلا وسهلا دیبرک خداغه حمد لار
 ایتهم. الله تعالی هدایتده دوام بیروب منصب لارین
 مبارک و متیمن ایل گای ایدی آمین. ضیالی لرنی بو-
 لندرو بولنده بولغان بر طاقم دین که اعتبار ایتماوچی
 لرنک نلگی روزه اوز برلن بولماغان تلاک بولغا.
 نغدر مقبولیتکه آشماغانینه ده کیفی کلمی بولمی. دین
 که منحوس نظرین صالحورغه بیله یارامغان شر لطان
 لردن باشلاب عالی آپرازوانیه کورگان دین حرمتنه
 اعتبار ایتماوچی لرن که قدر، مفتینی ضیالیدن بولسون
 دیه فقیر دیلر. حکومتکه بول کورساتو که قدر جرأت
 ایتوب سوکنی صولشارینه قدر حقیقت که فارشی
 خلاف حرکتده بولندیلر.

سوکنی وقتده مطبوعاتنی تعقیب ایتکان کشی،
 شبهه سز دین که فارشی قوراللانغان ریم کتوچی لرنی
 کورگان کبی بر منظر لرنی کوزندن اوتکارر ایدی.
 انه کورسز فویاش عزیزنه سنده «دین و معیشت»
 نڭ مفتی لک کاندیداتوراسی روحانیلردن بولسون
 دیوبنه طاشمحمد آغاگز نیچک قزا. اول «دین
 و معیشت» چی لرن که گنه توگل، دین که قدر حرمتی
 تیگان ضیالی لرغه ده بوطندن فوتورغان ات تشله گان
 توسلی اوزندن کوبک لرن چه چوب فقیرا.

انه سز که بتهاسه مفتی لک مسئله سین باشلاب چغا-
 روچی لک باشلاب تشبث اینوچی اوفالیلر مفتی نڭ
 روحانیدن بولانوبنه آچولانب پروتیسست ایتوبده
 اولمگر گان لرن، آنلرنک بوحر کتارنی نی دیب اینور که
 بلمی تورغانده مفتی لک مسئله سینک تمام تصدیق
 ایدلوی مینی طاغن روحا اوسدردی.

صفا مخدوم نڭ دیانتی قارشنده عمر که روزه نو-
 نمی نماز اوفیمی بناء اسلامدن بر نه گنه الاکب تورو
 چی لرنک مقابل ایدلور که نی مرتبه ده یارادقلرین
 اوفوچی لرن لعل تفصیل سزده آکلی درار. حاضرگی ده

الکده بتون شرابيع نظر نده ده قوتلی کشی تقوی و دیانتلی کشی بولورغه تیوش. حرمت کرامت گه مستحق ار الله تعالی نك «ان کر مکم عند الله اتقا کم» سوزيله ممتاز بولدقلى مدتده، الله تعالی قارشونده بر تین لك قدری یوق تقوی بولغان ضیالیلر نی دیب مفتی لك گه تقدیم ایدهلر در؟ هر نصل خدا استحقاقسز باقروچی ار نك آوزین اك كوكلسز بولغان مقصد سز لك بر لن قاپلادی الحمد لله رب العالمین، بونك ایچون الله تعالی گه حمددن عاجز اولورلق بر حال گه تصادق ایتدك، الیهی موندن صوگنده عز و نصر نیله بز گه دین سوبمه گان خلقغه غایبه ایتونی میسر ایتسون آمین.

حسن الدین زاده.

مفتی لك حقنده «وقت» خبری

وقت غزته سینك ۱۸۳۴ نچی نومبر نده (۳۰ نچی اییول) فاتح افندی کریموف مفتی لك حقنده اوزون بر مقاله بازوب اوزینك فکرن بیان قیلا. فاتح افندی اوزینك طوتقان مسلکی و امید ایتکان مقصودی جهتندن محترم روحانی علماء کرامت هم عموم ملتلهزه معلوم بر کشی بولغانلقدن آنك بو مسئلهده ملا حظه و فکری نیچك بولاچقی بیلگولی ایدی، «وقت» اداره سینه خط بازوچیلرده شول بیلگولی فکرنی آچیراق بازونی کیراکنسنگانلکدن و آرتق یاشرنوب حرکت قیلورغه فرصت اوتوب بارغانلقدن اوز لرینك خطلرن بازغانلدر. لکن نی بولاسدهده و فیللر نك فکری نیچك بولغانلغی هر کمگه معلوم بولوب بونلر. نك فکرینه اشترک یا انکار جهتندن هر کمنك طوتقان بر بولی باره و امید شاید بو خصوصده هر کمنك فکری معین بر بولغه کروپ بنه بارادر. بنابرین فاتح افندی

یذک مقاله سن محاکمه گه و آنك حقنده، فکری بورتو گه کرشمه یمن فقط آنك مقاله سنده خطاه اولارقی می؟ یا قصدا می؟ افکار عمومی نی آلتدر رلق اصلسز بر خبر باز یلغانلغی بیان ایتار گه مجبور مز، بو ایسه آنك محترم پیتر افراد و ایننو - غراژ دانسکی آخوندی محمد صفا حضرت بایزیدوف جنابلری حقنده یازغان خبر یدر. گرچه بو خبر نی تصحیح یا تکذیب ایتو محمد صفا حضر - تنك کدوسینه عائد بر وظیفه ایسه ده آنك ایله یقینندن طانشلغی هم «وقت» نك یازووندن بر نیچه کون گنه مقدم محمد صفا حضرت ایله بو خصوصده بولغان مصاحبهم سبیلی وقت خبری درست بولماوی بیان قیلورغه کدمنی هم حقلی کوره من

درست محمد صفا حضرت بایزیدوف نك پیتر افرادده هم عالی حکومت دائره ارنده طوتقان حرمت و اعتباری نفوذ هم و جاهتی هم خصوصی وارداتلرندن ما عدا تورلی خدمتلری برابرینه سنوی آلتی - یدی مک سوملر وارداتی، پیتر افرادده، بولغان یورط و ملکلری بارلغی حالبوکه مفتی لك ایچون یلغه اشتات بو نیچه باری بر مک بیشبوز صوم ژالونیه بیر بله چگی جهتلرن اعتبارغه آلعانده محمد صفا حضرت نك پیتر افرادده فالووی راحت شخصیه و خصوصیه سی جهتندن طنچراق و مکملرک کورنور ایدی. لکن محمد صفا حضرت نك عاو جنابلغی عموم اهل دیانه و اهل اسلام منفعتن شخصی منفعتلره آلتدور درجه سنده بولماوی - چیلغی، و حاضر نده روحانی بولوبده عالی روسچه تحصیل کورگان ذاتلر نك بولنه اوی بایزیدوف جنابلرینك مفتی لکنی قول ایتوون اقتضاء قیلادر. چن ملتلهز نك بو خصوصده قیلغان حرکتلری و بز گه قطعیا معلوم اولدیغینه کوره اطراف شتی دن نیچه یوز ارچه آخوند و امام حضر تار یهز نك داخلیه ناظری جنابلریغی نیلایغرام و هر یضه لار بیداروب بوز ارچه مراجعهلار

فيلوب مفتى نك روحانيدن بواوب عهومي آبر از اوانبه صاحبى بولوون حكومت نظر نده اعتبارلى اهل اسلام آراسنده هرمتلى ككشى بواوون واوزارنچه بو شرطاره آخوند بايزيدوفنى مناسب كوردىكلرن بيلدولارى، وفى الحال بتون روسيه ده گى اهل ديانه بر فكر گه جپولوب جهلهسى بر اغزدن مفتى بولو ايچون روحانى طائفه دن بولوب اهل اعتبار دن بولونى شرط فيلولرى بارسيده بو منصب ايچون آخوند بايزيدوف جنابلرن تر جيح قبلادور ديب بولمر عهوم ملتەز نك و آنلر نك دينى امر لار ده گى و كپل لارى بولغان روحانيلر مزنك بويله اتفاق و اتحاد اوزره ملتەز نك چن نلا گن اعتبار فيلوب و حكومتى نك خير خواهلغن كوز آلدنده طوتوب فيلغان هر كتار ندين محمد صفا حضرت نك كندوسينك ده بلكه خبرى باردر بو خصوصك علو جنابلىق كور ساتوب شخصى منفعتن كيمتوب بولسه ده اهل ديانه فائدهسى ايچون مفتى لكنى قبول ايتوون اوتنوب آخوند نك كندوسينه خط يازوچى لار ده بلكه بولغاندر شويله ايكان ملتەز نك الوغلى بولغان بوزارچه حضرتار يەز نك التماس لارن حكومتەز نك التفاتن اعتبار سز قالدروب مفتى لك كبنى ملتەزه ايك الوغ خدمت اورنى بولغان روحانى بر منصبنى رد فيلو بايزيدوف جنابلرن ندين صدروى احتمال بولغان اشلار دن دگلدرد بنابر بن خصوصى مصاحبه مزن وقتنده محمد صفا حضرت بايزيدوف ملتەزه خدمت جهنندن مفتى لكنى قبـ و لدن طارتنه ايچغن سويلهدى . بايزيدوف نك كيرك مر عوم عطا الله حضرت نك و كيرك محمد صفا حضرت نك شخصارى محترم دور روسيه ده مسلماناره ممكن بولغان مقدار نفوذ و جاهتى حكومتى كوزنده گى اعتبار بونلر نك هر ايكاوسنده كمالى ايله بولا كپلدى آنلر ايلان معارفهسى بولغان هر كهگه بو مسئله معلوم دور عناد ايله بولماغانده هيچ كم موني انكار ايتنه آله الله كيرك مهلكه مزنده بيوك اورنلاره كيرك كه سنه لار ايچون ايك كيركلى شرط نفوذ هم اعتبار صاهبى بولوب كندو مقصد و مسلكن حكومه دائره لارنده تر و بچ فيلولرى در جوده

حكومتەزه بيلگولى بولدىق افى در . مونه بو شرط حاـ ضر گه قدر مطبوعاتده اسمارى كورنگان قانديب اة لار آراسنده بالغز آخوند بايزيدوفى ده غنه تارسه كيرك اعتبارلى تجربە لار دن آكلاشلا بىغنه كره روسيه ده گى عهوم اهل ديانه شر ذمه فليلدن باشده سى مى و دينى حاجتلرنى حكومه دن صور اغان ده اوتنـ چ طر يقبل بىغشميلنى بولى ايله هر كه ده بولور غه طر شادر بو هم مفتى لك كه حكومه كه صافلى و آنك حسن توجه سن قازانغان بر كشميك قويلوون اقتضاء فيله دور . وقتچيلر نك و باشقه تاتار مطبوعاتى نك روحانيلر و عهوم اهل ديانه طلبلرن آستقه قالدروور غه طر شوـ لارى اوزار يئك ناموافق تدبير لار نده اصرار ايتولارى ملتەز آراسنك لفتراق طاراتو غوغا كوپايتو بولوب ملتەز ايچون تاءسغلى حاللردنر . عهومغه تعلقلى و ملتەز ايچون ايك مهم بر مسئله ده ناشر و محرر لارـ يەز نك نسب و سبب جهتلارن آغا سوروب آغايـ انى قداـ قداغى لار ندين مفتى قويار غه طر شولار يە بر تورلى ده معنى بيره آلمه مزن ايتدى، بو اش بزنى حجيل قبلادور، والله الهادى الى سبيل الرشادـ

امام و مدرس

فيليه تون

(فرمان امضالاندى)

طورش و قباقتنه قارغانده كـوب يرنى كورگان و كوينى باسگان بولور غه كيرك قارا صافاللى بيتنده لمان نورى بالقوب توره تورغان بر قارت، اوز يئك پيتر اغراددن يا كار افغنه قايتقانن و آنده بيوك ذاتلرنى زياره ايتكانن سويله ب او طره ايتدى . بو كشى نك اسمنى بـله آلامدم . اوزى كپوك اور نبور غنك معتبر قارطلر ندين برسى بران اشلىرى بسم الله بولن پشه تورغان بر مسلمان نومر سبب نك

زائنده چاي اچوب او طرفلر . پاي تخت كورگان قسارت كسدن تدورلي غزيتلر چغباروب اوزينك چاي اچيه تورغان اوستالينه صاديدنه: مننه عمادالدين آبيزى! حاضرگى كونهز نك كوزگى اري مننه شوشى غزيتلر ايندى . منته زده نى بارون نى بوغن شوندى قاراب توشنورگه مومكن . داخله نظارنده خدمت ايتوچى بر طانش بران بر نيچه مرتبهلر او طرفلر كوج سوزلر وكوب نقطه لرغه توشندم شول كوزكى لردين قاراب كوج نرسه كوره ار ايكان ديدى .

عمادالدين - صوك . . . بو غزيتلر قايدنه چغالر نى بازالر؟

مسافر - نى بازسونلر هممسي عرض شخصيدن بوش قالديلر . ديسن گه احترامى اوزينك بوگارچه بولغان معامل لرندن معلوم بولغان صفا مخدوم نك پادشاه حضرتلر نك امريله مفتى بولوب تعيين ايد لوينه كوينه لر . مننه . بوسى اوفاده چقا، بونى يازو چى پاي تختنه وقتنده صفا مخدوم نك انكاسى طرفندن دين گه نيگانلىكى اوچون طابق بلشى آشاب اوفاغه كياوب چاق ثبات طابقان . ملا بولورغه املن نعتقان ايندى . ايندى صفا مخدوم مفتى بولغاچ بوروتقى اعتقادندن توبه ايتى اورونعه كره آلمى ئلى بولغان لريده شورلى ار ايكان . آندن صوك اوفاده آلار نك هرجهندن فائده لته تورغان فورسيستكه لريده بوندىن صوك انقراضه بوز توتتچق . ديمك كونلرى تينگه ايلانه . شول سببلى فوريدنه قاغان بالق كى صوكنى مرتبه ده سلكوب قائماچيلر . نيچك بولسه ده خلقنى مفتى حضرتك خلافته اونداب غوغا چغارنماچيلر ايندى ايندى فرمان امضالاتقان حكومت امرى پرينه يتكر ليگان حكومت نك امضالاتقان بو اشينه قارشو حركت ايتكانن كم عقللى لادن سانار؟ آكار كم اعتبار ايتار هيچ! اور باشلارينه غنه قيلانه لر ايندى . مننه بوسى قزائنده چيغا . بونك اوزينك ده مفتى بو اورغه درتى زور بولغانغه صفا مخدومنى ناچار كورسانورگه سايبى ده منقى ديگان بولوب بلور باماس منطق عباره

لريده يابشورغه وشول سببلى غزيتلر او قوچيلر نى اغفال ايتوب اوزين شول اورننه استحقاقلى كورساتوگه طرفله . اوزى بولماسه روز نماز دن حظى بوق بر ادرن شول اورننه سوق ايتار گه مع ذلك صابر ازينه بر الكمه يا صارغه طرفلر ايتى بولامى قالدى اش ۲۷ نچى ابواده پادشاه حضرتلر نك مر حمتيله امضالاتقى والسلام

مننه بوسى ده شولا يوق قزائنده بر معلم طرفندن چغارله ناسرارى اول بدوام صاتوب حلال كسب بران كون كوروب حاضرده آنك اور نينه غرامافون تهرى پويزلر صانارغه نشيت اينكان كشيپلردر . آكار بد دعا سببلى آياغى قوروغان بر مالايده يازيشه . شول مالايده عالمجان حضرتده صفا مخدوم ياش وقتند . شمسبه اوقياننده يلكاقلانغان شخص او اغانغه . آنك ده سوزى عرض فاسدن خالى تو گل . شول بولدى چيلر يندك سوزى كى گنه بولاي بر لغرداوه باشقه تو گل . مننه بوسى كولكى ژورناللر نعبير نچه «واطق» غزيتنه سى بولا . آلا ايندى قداقد اغياقه بور ندىن شسب كشى لر بولغانعه مومكن مرتبه ده اوزلر يندك بورون فاض بولوب ثباتسز اغى سببلى صابر انينه دن شووب چققان بر اوني مفتى ايتما كچيلر ايندى . روحانيدن بولسون ديگان سوز گه اشتراك ايدولار يده شو كئا قار ابقنه بولغان . بنا گاه اول اوتماسه صوكنى كونلر ده «آلتون» تحت لرندن سوروب وسه بروب توگار گه تيوشلى بولاچق بر اوني شو كار ديم دلالت ايتار گه حاضر لك اريده يوق تو گل ايندى . آلا ايندى اش امضا لانغاچ دگت لا گوينده غنه او طرفلر فالديار مقصود لريده بينه آلمى خراب بولديلر . الحاصل بخارامدر سدرى ايتمشاى حكومت بارينك اوزينه شاپالاق بران اوردى . مننه بو كوزگى لرده شوندى قزوق حاللر بار ، يارى آلدنه حكومت نك بونده غى سياستى صوغش باشنه غى آرافينى بروب اصابت ايتكاننده كى سياستى كى غاينده سوزك چقى ا گرده بورنقى اشلر دا كى كى اسبزلر يا صارغه رخصت ايتوب خلقنك نكرين باو اوچون گل صولاردن عبارت بولا تورغان جيو اشلر غه

رخصت اینتسه ایدی اول وقت مطلقا اش چوآله تانار ملتى اچینه یاڭا بر فتنه تووا ایدی. هر نصل اش امضا لاندی. شمدى صابر انیه انشاء الله کارتوسای تانار لر دن طازارر. ملتەزنى خور ایتوب یوروگان یارطى دینلى معلمار گه بالالارنك صاف روحن زهر لر گه پر اوامستلارینه ده موندن صوڭ انشاء الله سدچینگاور. اما مفتى امامار دن بولماسه قایسی مارجه برلن توره، قایسی دین تونمى تورغان فانیدانلر اوتکان بولسه اول وقت بتون عنصر بتون ملت اسلامیه بالارى شول دینسزار بولدن بورر لر ایدی چونکه اول وقت نگرى «دین» دیگانگه فانی قاینى تورغان «لادینیلر» رواج طاباچاغى شبهه سز ایدی الحمد لله ثم الحمد لله اش امضالانغان... بوسوزاردن صوڭ قارتلر کوب تورمى قول کوتارب دعا قیلشدیلر ده، هر قایوسى اوز بولینه کیتدی،

زارى،

تورلى خبرلر

(مفتى لك حقنده)

پيتراغراد مسلمانلرى بر طاقم ايتريغان قزللر دن غبريسى، آخوند محمد صفا مخدوم بايزيدى نك اورنبورغ مفتيسى ايدوب پادشاه حضرتلر نك ۲۷ نچى ايبول فرمان عاليسى ايله تصديق ايدلويينه فوق العاده شاد بولديلر.

۵ نچى آوغوست پيتراغرادنك اوچ محلہ جماعتى هم اماملرى داخليه نظرى جنابلرينه بو تصديقغه رحمت اوتوب هم شادلقلرين اظهار ايدوب تيليفرام بير ديلر.

مفتى حضرت بو كوندردہ اوفاغہ سەر قیلا. هر كون صفا حضرت ده هر اطرافدن بيك كوب تيليفراملر كيامكده، اوشنداق سودا گير و ضيالىلاردن تبريك نامهلر كيامكدهلر. ۳۱ نچى ايبولده جمعه كون نه اردن صوڭ صفا حضرت اوزينك محلہ جماعتندن آبرلوب

اوفاغه كيتوبين اعلان ايتكاج محلہ جماعتى بيك بقلاب ايترافلارينه معزون بولسهلرده بيوك منصبه نائل اولوبل اوز اماملرين تبريك ايتديلر. الله تعالى ياڭا مفتى حضرت مزه دين و ملتەزه خيرلى خدمتار نصيب ايليه. پيتراغراد مخبرى.

حكومتك رسمى غزيتسه سى «پراويتلستويينى ويستنيك» نك ۴ نچى اوغوستده چققان ۱۷۱ نچى نومرونده بويله ديپولمش:

ایمونه و یصوچاییشی اوکازلر .

(پراویتلستوویشچی سیناتقه:)

ایيول ۲۷ نچى كون پيتراغراد شهرينك ايكنجى مسلمان محلہ سنده آخوند محمد صفا بايزيدى قه وسيميلوستوييشچى (مرحمتا) اور-نبورغ مفتيسى بولمق ايله بيورهمز.

اشتراف

«اوفيمسكى ژبزن» غزيتسه سنه مفتراك حقنده يازلغان مقاله اوچون مقاله ده تعيين ايدلگان مفتى دن ناراضلىق بيان ايدوب حكومت نك خاص امرينه قارشواق سيزلگانگه يوز صوم اشتراف صالحان. تولا مهسه محررى بر آى نورمهده او طره چق. بو مقاله البته دين بلمگان لايىسالى لردن بر تانارنك مقاله سيدر.

I تبریکلر

محترم آخوند محمد صفا حضرت بايزيدى نك پادشاه حضرتلرى طرفندن مسلمان لرغه مرحمتا مفتى او اوب تعيين و تصديق ايديلونى تبريك ايدمهز.

جناب حقندن دينده صلابت ثبات واستقامتنى يار ايتمه سنى و سلفى بولمده ثابت قدم اوله رقى حكومت كه صداقتله خدمت ايدوب آبروين اولماسنى رجا ايدوب عهرينه برکت تلبهمز. دين و معيشت هيئت تحريريهسى

II

محترم پيتراغراد آخوندى صفا حضرت بايزيدى نك

مقرر تعيين ايدلوي ايله جنابلارنى وجهله علماء كرام
 وديانت پرور اهالى اسلامنى تېرىك ايدب مشر
 اليه نك اوزون عمرلى اولاب دين وديانتنى سلفى
 يولنجه صاقلاب خدمت ايتماكلرى نصيب اولماقنى
 جناب حقدن تضرعانه نلاب قالدم جنابلارنى نك مقى
 اولماقيله مجله معتبره دين و معيشت نك ايجابى طرفى
 معتبر اولاب سلبى طرفى اعتبار ايدامدىكى آچيق
 ظاهر اولدى. جناب حق بونكده دوامنى ويرسون
 آمين.
 عبدالله الماخى

محمد ولى حضرت حسينى كه خصوصى تيلغرام
 آخون صفا حضرت بايزيدى مقى بولوب تعيين
 ايتولدى. بو نكا پيترا گراد مسلمانلرى شادلاندى
 مسلمانلارنى تېرىك ايتلر.
 پيترا گراد امامى مدرس احمد گراى صديق.

خارجى خبرلر.

ايتاليه ايله توركيه اراسى
 ايتاليا حكومتى توركيه كه صوغش اعلان ايتوب
 اوزينك سفيران قايئاردى.
 ايتاليا حكومتى بايتاق وقتلر بولا ايندى آفستر.
 باغه صوغش اعلان ايتكان ايندى. شولايدى بو نكارچه
 قزغراق و صوغش نقطه نظرندن اعتبار ايتارلك
 اشار اشلى آلفانى بوق.
 شولا بوق توركيه كه صوغش اعلان ايتوويدى
 حاضرگى بتون ياوروبا صوغشينه آرتق تاثير بېر.
 ماس ديب اويلانه.

روسىه گيومانيه صوغشى

گيرمان ر ب قو قار بين ديورلك روسيه غه
 تجاوز ايدى اوچون صوغش جهندن الك مهم بولغان
 نقطه ارغه جيناديار. شول جهل دن تجاوزلر نك موفقيت
 كوروب قوونه ناوا گيبور گيفسكى كر بېستلارن
 اشغال ايتوب

تېك ...

دوشمان حاضرگه بويست ايتوؤسكى غه كرو
 املنده هر كت كور ساته. باشقه طرفلار ده انگليه فرانسيه
 حدودلارنده صوغش نهايت آقون ديورلك آندى
 بونك صوغش صفارندى قدر اوز گارشلر هيچ بوقى.
 دشمانلر اوزلارينك زور و كوچلر طوپلارنى
 آرقه سنده حاضرگه زور موفقيتلر كور سه ارده
 صوگندن بارى بولغانه بونك آوشور ديب اويلانه.
 بونك عسكارلر زور طوپلار غه قارشى آرتق
 قهر مانلق كور ساتب صوغشه لير. تيوشلى اورنلارده
 اوطقه كو كر هك كير و ب دشماننى شاشدر غالاغانلار ين كورله.

اورنبورغ خبرى

تشكر

محترم حضرتلر مزنك عيد نمازندن صوگ خنقه رغه
 ايتكان وعظلارى اوچون كلا تشكر منى عرض ايدم.
 دين كه اهل بولوغه - استنچاسز خلقدن - اويالغان
 نادانلر عيده البته بو وعظلردن ناراضى بولوب
 طارالغانلردر

شوشندى خلق عيدنك برنجى كوندى الله سندن
 قورقمى اول گانده ايمانى كيتو خوفنى ايسنه توشورمى
 عيد حرمتنى اسقاط قيلول تيارنر كه بارغانلر. شول
 باروچى لر نك برسى برلن سويل گانك ايمانكز نيچك
 شول قدر وعظ ايشدوبده نغيمى نيچك شونده باروب
 لوطوراسنر؟ ديگچ آندى خلق باريدى ايمان سوزلر
 ايدى ديب جواب بېردى. بو كوشى نك بو سوزينه بر
 جهندن عجب لئسا كده بر جهندن تاسف ايتوب تاتار
 اسمنده اولغان خلق نك ايمانده مساهله ايتولارينه رغا
 بو مکتوبه نى يازدم.
 احمد عارفى

Дозволено военной цензурой.

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى عسيف
 Издатель Мухамедвалій Хусайновъ

محررى فيض خان داودوف

Отвѣтственный Редакторъ Ф. Даутовъ.

Тип. журнала „Динъ ва Магичетъ“ Оренбургъ